

Εμβόλια στην παιδική ηλικία: η πιο σοφή επένδυση της ανθρωπότητας

Σε μια εποχή όπου η ιατρική τεχνολογία εξελίσσεται με ιλιγγιώδη ταχύτητα, είναι εύκολο να λησμονούμε ότι η μεγαλύτερη επανάσταση στη δημόσια υγεία δεν ήταν ούτε τα ρομποτικά χειρουργεία ούτε η τεχνητή νοημοσύνη, αλλά κάτι πολύ απλούστερο: ο εμβολιασμός των παιδιών. Η πρόληψη, ιδίως όταν ξεκινά από την πρώιμη ζωή, αποτελεί όχι μόνο επιστημονική κατάκτηση αλλά και ηθική επιταγή.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΧΡΟΥΣΟΣ

Ακαδημαϊκός, ομότιμος καθηγητής Ιατρικής ΕΚΠΑ, επικεφαλής έδρας UNESCO για την Εφηβική Υγεία και Ιατρική, πρόεδρος του Ελληνικού Ινστιτούτου Παστέρ

Ο θάνατος ενός παιδιού από νόσο που μπορεί να προληφθεί δεν είναι απλώς μια ιατρική αποτυχία· είναι μια συλλογική αποτυχία της κοινωνίας. Σε αυτό το πλαίσιο, τα παιδικά

εμβόλια συνιστούν την πιο αποδοτική και δίκαιη παρέμβαση που διαθέτει η ανθρωπότητα. Αν συγκρίνουμε τον εμβολιασμό με άλλες θεμελιώδεις παρεμβάσεις δημόσιας υγείας –όπως η καθαρή ύδρευση, ή η υγιεινή διατροφή– τα εμβόλια υπερτερούν σε όρους σχέσης κόστους-οφέλους, σώζοντας πολλαπλάσια ανθρώπινα και οικονομικά κεφάλαια.

Η ιστορία των εμβολίων αποτελεί και μια υπενθύμιση της βαθιάς διαχρονικής σχέσης της επιστήμης με τον ελληνικό στοχασμό. Ήδη από το 1714, οι Έλληνες ιατροί Ιάκωβος Πυλαρινός και Εμμανουήλ Τιμόνης περιέγραψαν επιστημονικά τη μέθοδο εμβολιασμού κατά της ευλογιάς, θέτοντας τα θεμέλια του εμβολιασμού πολύ πριν από τον E. Jenner. Από εκείνη την εποχή έως σήμερα, η ανθρωπότητα διένυσε μια εντυπωσιακή πορεία: από τη φυματίωση και τη διφθε-

ρίτιδα έως την πολιομυελίτιδα, την ιλαρά και τις ηπατίτιδες, οι εμβολιασμοί έχουν μεταμορφώσει το προσδόκιμο ζωής των παιδιών και την ποιότητα της παιδικής ηλικίας. Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο ωστόσο, δεν είναι μόνο η επιστημονική πρόοδος, αλλά η οικονομική και κοινωνική αποδοτικότητα των εμβολίων. Για κάθε ευρώ που επενδύεται στον εμβολιασμό, εξοικονομούνται πολλαπλάσια ποσά από νοσηλείες, απώλεια παραγωγικότητας και κοινωνικές επιβαρύνσεις. Στην περίπτωση της ιλαράς, η απόδοση αυτής της «επένδυσης» φτάνει σε εντυπωσιακά επίπεδα. Με άλλα λόγια, τα εμβόλια δεν είναι απλώς ένα ιατρικό εργαλείο· είναι ένας πολύντας βιώσιμης ανάπτυξης. Αλλά η τεράστια σημασία τους υπερβαίνει τα οικονομικά μεγέθη. Ο εμβολιασμός ενός παιδιού δεν προστατεύει μόνο το ίδιο, αλλά και το κοινωνικό σύνολο. Η έννοια της συλλογικής ανοσίας –της προστασίας των

1. ΕΜΒΟΛΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ : Η ΠΙΟ ΣΟΦΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ...

Μέσο: THE DOCTOR

Ημ. Έκδοσης: . . . 01/04/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/07/2026

Σελίδα: 98

✓ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΗΜΕΡΑ

πιο ευάλωτων μέσω της ευρείας κάλυψης— αποτελεί μια από τις πιο βαθιές εκφράσεις κοινωνικής αλληλεγγύης.

Κάθε εμβολιασμένο παιδί μειώνει την πιθανότητα νόσησης των ανεμβολίαστων συνομηλίκων του, δημιουργώντας ένα «δίκτυο προστασίας» που αγκαλιάζει ολόκληρη την κοινότητα.

Η πρόσφατη εμπειρία της πανδημίας COVID-19 ανέδειξε με τον πιο δραματικό τρόπο την αξία των εμβολίων. Σε χρόνο ρεκόρ, η επιστήμη ανέπτυξε ασφαλή και αποτελεσματικά εμβόλια, σώζοντας εκατομμύρια ζωές και αποτρέποντας την κατάρρευση των συστημάτων υγείας. Παράλληλα, νέες τεχνολογίες, όπως τα mRNA εμβόλια, άνοιξαν ορίζοντες όχι μόνο για τις λοιμώξεις, αλλά και για τον καρκίνο, τα αυτοάνοσα και τα γενετικά νοσήματα. Η παιδιατρική του αύριο θα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτές τις εξελίξεις.

Και όμως, παρά την αδιαμφισβήτητη αξία τους, τα εμβόλια συναντούν ακόμη δισταγμό από μέρος του πληθυσμού. Η λεγόμενη «εμβολιαστική διστακτικότητα» δεν είναι απλώς άγνοια ή άρνηση· είναι ένα σύνθετο κοινωνικοψυχολογικό φαινόμενο. Φόβοι για παρενέργειες, δυσπιστία προς θεσμούς, σύγχυση από την υπερπληροφόρηση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης—όλα αυτά συνθέτουν ένα περίπλοκο τοπίο. Η απάντηση δεν μπορεί να είναι η απαξίωση, αλλά η κατανόηση και ο διάλογος.

Η ιατρική άλλωστε, δεν είναι μόνο επιστήμη·

μη· είναι και τέχνη επικοινωνίας. Ο γιατρός καλείται να μεταφράσει την πολυπλοκότητα της ανοσολογίας σε ανθρώπινη γλώσσα, να γεφυρώσει το χάσμα μεταξύ δεδομένων και συναισθημάτων. Η εμπιστοσύνη χτίζεται με ενσυναϊσθηση, όχι με αυθεντία.

Στο βαθύτερο επίπεδο, ο εμβολιασμός των παιδιών είναι μια πράξη πολιτισμού. Αντανακλά τον τρόπο με τον οποίο μια κοινωνία αντιλαμβάνεται το μέλλον της. Επενδύοντας στην υγεία των παιδιών, επενδύουμε στη συνέχεια της ανθρωπότητας. Είναι μια επιλογή που ενσωματώνει την αριστοτελική έννοια της μεσότητας: ισορροπία μεταξύ ατομικής ελευθερίας και συλλογικής ευθύνης.

Σε έναν κόσμο που αντιμετωπίζει νέες προκλήσεις—κλιματική αλλαγή, μεταναστευτικές ροές, νέες πανδημίες—τα εμβόλια παραμένουν ένας από τους πιο ισχυρούς συμμάχους μας. Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι η υγεία της ανθρωπότητας περνά μέσα από το πρόγραμμα εμβολιασμού των παιδιών της.

Το ερώτημα, λοιπόν, δεν είναι αν πρέπει να συνεχίσουμε να εμβολιάζουμε. Το ερώτημα είναι αν θα το πράξουμε με τη σοβαρότητα, τη γνώση και την ηθική ευθύνη που απαιτεί η ιστορία μας και το μέλλον μας.

Διότι κάθε παιδί που προστατεύεται σήμερα, είναι ένας ενήλικας που θα δημιουργήσει αύριο. Και κάθε εμβόλιο που χορηγείται, είναι μια ψήφος εμπιστοσύνης στην ίδια την ανθρωπότητα. ✕

Το πιο εντυπωσιακό στοιχείο δεν είναι μόνο η επιστημονική πρόοδος, αλλά η οικονομική και κοινωνική αποδοτικότητα των εμβολίων. Για κάθε ευρώ που επενδύεται στον εμβολιασμό, εξοικονομούνται πολλαπλάσια ποσά από νοσηλείες, απώλεια παραγωγικότητας και κοινωνικές επιβαρύνσεις. Τα εμβόλια δεν είναι απλώς ένα ιατρικό εργαλείο· είναι ένας πυλώνας βιώσιμης ανάπτυξης.

